

VeźmĚte, prosĚme, na vĚdomĚ, Źe text ělĚnku odpovĚdĚ platnĚ prĚvnĚ ťpravĚ ke dni publikace.

Rizika a odpovĚdnost jednateľů

V praxi nenĚ vĚjimkou se setkat s jednatelem spolećnosti s rućenĚm omezenĚm, kteřĚ pojmĚjĚ svou funkci jako neomezenou vlĚdu nad svĚřenou spolećností. NĚkteřĚ z nich nejen takto smĚřlejĚ, ale tĚmto způsobem se i chovajĚ, coŹ je dlouhodobĚ moŹnĚ tehdy, kdyŹ jsou soućasnĚ jedinĚmi majiteli obchodnĚho podĚlu v danĚ spolećnosti.

Tento postoj jednateľů můŹe bĚt znaćnĚ problematickĚ, pokud je jejich spolećnost soućastĚ koncernu, pokud se spolećnost ocitne ve finanćnĚ krizi nebo pokud nejsou soućasnĚ jedinĚmi majiteli spolećnostmi a ostatnĚ spolećnĚci se zaćnĚjĚ domĚhat vysvĚtlenĚ ohlednĚ osudu majetku spolećnosti, kteřĚ je takovĚmi jednatelem vedena.

Autoři uŹ v rĚmci svĚ praxi museli řešit nĚkolik situacĚ popsancĚ vĚše. ObvyklĚ řešenĚ vede přes veškerou snahu zabrĚnit konfliktu k vĚce ěi mĚnĚ rychlĚmu odchodu jednatele ze spolećnosti, přĚčemŹ rychlost odchodu je obvykle nepřĚmo ťmĚrnĚ velikosti jeho přĚpadnĚho podĚlu na spolećnosti. Odchod jednatele ze spolećnosti je takĚ ćasto přĚležitostĚ k dťkladnĚmu poućenĚ o odpovĚdnosti a rizicĚch spojenĚch s vĚkonem jeho funkce.

PrĚvnĚ postavenĚ jednateľů

JednatelĚ jsou statutĚrnĚm orgĚnem spolećnosti. Z prĚvnĚho hlediska je tedy jednatelem oddĚlen od majitele obchodnĚho podĚlu, a to i tehdy, kdyŹ jde soućasnĚ o jedinĚho spolećnĚka. Tato nepřĚjemnĚ skutećnost se projevuje hlavnĚ v meznĚch situacĚch. Takovou meznĚ situacĚ můŹe vyvolat předevsĚm konkurz nebo exekuce, kdy jedinĚ spolećnĚci spolećnosti sice majĚ svou odpovĚdnost omezenou do vĚše nesplacenĚho obchodnĚho podĚlu, ale jako jednatelem odpovĚdajĚ za řadu nestandardnĚch operacĚ, kteřĚ z titulu svĚ funkce schvĚlili. Exekutoři a konkursnĚ sprĚvcĚ takovĚ jednatele majĚ velmi rĚdi, protoŹe z hlediska vĚtĚŹku majetku resp. konkursnĚ podstaty nezajĚmavĚ spolećnost můŹe po diskusi s jednatelem a upozornĚnĚm na implikace odpovĚdnosti za škodu a přĚpadnĚho trestnĚprĚvnĚho postihu vydat ještĚ mnohĚ skrytĚ hodnoty.

Vztah jednatele ke spolećnosti by mĚla upravovat smlouva o vĚkonu funkce. Ta nezaklĚdĚ pracovnĚprĚvnĚ pomĚr podlĚhajĚcĚ rĚŹimu zĚkonĚku prĚce, nĚbrŹ jde o speciĚlnĚ obchodnĚprĚvnĚ vztah. Aćkoliv se odbornĚ prĚvnĚ veřejnost uŹ dlouhou dobu zabĚvĚ otĚzkou moŹnosti soubĚhu pracovnĚprĚvnĚho pomĚru ke spolećnosti s vĚkonem funkce podle obchodnĚho zĚkonĚku, nejvhodnĚjšĚ řešenĚ stĚle představuje uzavřĚnĚ jedinĚ smlouvy o vĚkonu funkce zastřešujĚcĚ veškerou ćinnost, kteřou jednatelem ve spolećnosti provozuje.

Jednatelem je povinen vykonĚvat svou pťsobnost s pĚcĚ rĚdnĚho hospodĚře, zachovĚvat mlćenlivost o skutećnostech, jejichŹ prozrazenĚ třetĚm osobĚm by mohlo spolećnosti zpťsobit škodu, a rovnĚŹ se musĚ zdrŹet vĚkonu konkurenćnĚ ćinnosti.

ZvlĚstnĚ povinnosti

Povinnosti jednateľů v rĚmci koncernu, tedy obchodnĚ nebo finanćnĚ skupinĚ podrobenĚ jednotnĚmu řĚzenĚ, představujĚ zvlĚstnĚ kategorii. Jde zejmĚna o povinnost jednateľů tĚchto spolećnostĚ zahrnout

do výroční zprávy také zprávu o vztazích, která obsahuje soupis vztahů v rámci skupiny, z důvodu posouzení, zda v rámci vztahů nedošlo k újmě jimi řízené společností. Mnoho jednatelů tuto svou povinnost opomíjí, což může především při prodeji části skupiny nebo v důsledku tlaku vyvíjeného minoritními společníky vést ke sporům a k následné povinnosti jednatele nahradit takto způsobenou škodu.

Stejně tak je nutno respektovat ustanovení obchodního zákoníku o poskytování půjček a zajištění mezi spřízněnými osobami. Pokud společnost zamýšlí poskytnout jednatelem půjčku či má dojít k financování personálně propojené společnosti, valná hromada musí udělit k této operaci souhlas. V praxi bývá tato povinnost mnohdy porušována, což má za následek vznik značného množství půjček považovaných podle judikatury Nejvyššího soudu za neplatné.

Aniž by se autoři v souvislosti s výše uvedeným chtěli pouštět do diskuse ohledně smyslu a výkladu ustanovení § 196a Obchodního zákoníku a důsledků postupu v rozporu s těmito ustanoveními, samotná neplatnost poskytnutých půjček paradoxně není dle našeho názoru skutečnou sankcí. Bez ohledu na to, že se v praxi dá setkat s množstvím velmi kreativních konstrukcí, které mají případnou neplatnost uzavřených půjček vyřešit, půjčka ve velmi zjednodušeném pojetí znamená to, že věřitel poskytuje určitou hodnotu dlužníkovi, který ji po určitém čase vrací. Neplatnost poskytnuté půjčky pak znamená, že v rámci řešení otázky plnění z neplatného právního úkonu věřitel získává po určitém čase zpět od dlužníka určitou hodnotu. Sankce neplatnosti se v tomto případě zcela májí svým účinkem a zůstává dokladem zbytečné regulace obchodních vztahů.

Odpovědnost jednatele

Jednatelé nesou neomezenou odpovědnost s ohledem na výši škody vzniklé porušením jejich povinností při výkonu funkce, a to společně a nerozdílně. Tuto odpovědnost nelze nijak omezit nebo vyloučit. Na této skutečnosti nic nemůže změnit ani smlouva o výkonu funkce, zakladatelská listina nebo společenská smlouva či stanovy.

V situaci, kdy odpovědný jednatel neuhradí vzniklou škodu a věřitelé společnosti nemohou dosáhnout uspokojení své pohledávky z majetku společnosti, ať už z důvodu její platební neschopnosti nebo z důvodu pozastavení plateb, ručí jednatelé, kteří odpovídají společnosti za škodu, za závazky společnosti společně a nerozdílně.

Shora uvedené skutečnosti nabývají na významu zejména v procesu akvizice společnosti. Jednatel, který není zároveň majitelem obchodního podílu se tak může velmi snadno dostat do nepříjemné pozice. Majitel obchodního podílu, který zároveň vykonával funkci jednatele, má alespoň možnost dohodnout se s kupujícím na tom, že získá chytře strukturovanou indemnitu řídicí se jiným než českým právem a postavenou pokud možno na závazku společností se sídlem mimo Českou republiku. V době standardizace akvizičních struktur zřizovaných v rámci kyperských holdingů by shora uvedené nemělo být zásadním problémem.

Trestněprávní odpovědnost

Právní řád České republiky dosud neobsahuje úpravu trestní odpovědnosti právnických osob. Pokud tedy společnost svým jednáním naplní znaky skutkové podstaty některého trestného činu, jsou z tohoto jednání trestně odpovědní právě jednatelé společnosti (jako statutární zástupci), a v tomto ohledu je jejich postavení obdobné jiným statutárním zástupcům nebo členům statutárních orgánů. Většinou však půjde o ekonomické trestné činy, u kterých k trestnosti nepostačuje zavinění ve formě nedbalosti, a prokázat úmysl jednatele spáchat trestný čin bývá značně problematické.

Na rozdíl od obchodněprávní roviny, kde je riziko a odpovědnost jednatelů poměrně vysoká, je

trestněprávní odpovědnost jednatelů a členů statutárních orgánů v porovnání s ostatními státy EU a USA mírnější. Téměř anekdoticky zní ve srovnání s kauzami ENRON, Siemens nebo Volskwagen/Škoda pasáže zprošťujících rozsudků v České republice. Například v kauze tajemných sponzorů ODS byl hlavní manažer zproštěn i zásluhou argumentace, že mu při podpisu daňového přiznání nebylo známo, co podepisuje. Za zmínku stojí i kauza členů představenstva Komerční banky, kde bylo závažným argumentem zase to, že se schůzí představenstva, kde docházelo ke schvalování rizikových úvěrových operací, tito členové představenstva vůbec nezúčastňovali.

I přes smutný dopad shora uvedených kauz na právní jistotu a reputaci právnických profesí, resp. představu o vymahatelnosti práva ze strany veřejnosti platí, že dokud fungují instituty soukromého práva, není ingerence ze strany trestního práva do obchodních vztahů zcela žádoucí.

Mgr. Jan Hladký LL.M / Mgr. Ivan Rámeš
[Advokátní kancelář HAVEL & HOLÁSEK s.r.o.](#)

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Nařízení prodeje jednotky jako ultima ratio ochrany práv ostatních vlastníků?](#)
- [Metropolitní plán schválen. Je Váš projekt v bezpečí?](#)
- [Posouzení shody dle AI Act - zkušenosti z praxe](#)
- [Začínají soudy zohledňovat náklady podnikatelů při plnění právních povinností v oblasti e-commerce?](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 35: Ručení za dluhy z podnikání u OSVČ a s.r.o.](#)
- [Holdingové struktury a odpovědnost mateřské společnosti](#)
- [Pokuta 32 mil. EUR pro Dacia/Renault - evropské soutěžní úřady tvrdě došlapují na no-poaching. Měla by Vaše společnost být na pozoru?](#)
- [Právo společníka na informace v s. r. o.: silný nástroj kontroly, ale ne bez hranic](#)
- [Kupní smlouva k nemovité věci bez určení kupní ceny: Nejvyšší soud koriguje katastrální praxi](#)
- [Společnost s podíly 50:50 - právní rizika patových situací a jejich smluvní řešení](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 34: Jednání za společnost - prokura](#)